

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”
ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Ужгород, 2021.
Вип. 63. С. 22–26;

2. Engberg J., Burr I. Designing curricula on legal language for legal linguists and for translators. *Curriculum, multilingualism and the law* / eds. L. Socanac, C. Goddard, L. Kremer. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 2009. P. 111–128;

3. Goddard C. A Professional Master’s Programme in Legal Linguistics: A Model for Translators and Lawyers?. *Curriculum, multilingualism and the law* / eds. L. Socanac, C. Goddard, L. Kremer. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 2009. P. 149–174;

4. Salmi-Tolonen T. Legal linguistic knowledge and creating and interpreting law in multilingual environments. *Brooklyn journal of international law*, 2004. Vol. 29. № 3. P. 1167-1191.

Світлана БІРЮКОВА,
викладач філологічних дисциплін
Обласного коледжу
„Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія
імені А.С. Макаренка” Полтавської обласної ради
м. Кременчук, Україна

АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ З КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Педагогічна практика посідає важливе місце в системі підготовки майбутнього вчителя-словесника. Значення практичної підготовки саме з української мови посилилося особливо тепер, під час повномасштабного вторгнення росії в Україну. А значення культури мовлення для будь-якого педагога, особливо вчителя української мови та літератури, складно переоцінити через велике коло учасників спілкування, у якому бере участь учитель, а також через високі вимоги, які до фахівця ставить суспільство та самі учасники спілкування: учні, колеги, батьки.

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція

Дослідженню питання формування культури українського мовлення присвятила свої праці низка науковців: Берегова Г., Вашуленко М., Климова К., Коваль А., Лушпинська Л., Наумчук М., Окуневич Т., Пазяк О., Паламар Л., Пентилюк М., Русанівський В., Сагач Г. та ін.

Проблемою культури мовлення вчителя займалися Авраменко В., Доля І., Калюжна Т., Штома Л., Ілляш М., Мафтин Л., Бабич Н., Біляєв О., Богдан С., Варзацька Л., Вихованець І., Барабаш Ю., Мацько Л., Мельничайко В., Антоненко-Давидович Б., Пономарів О.

Культура мовлення – це ознаки та властивості мовлення, сукупність і система яких свідчать про його комунікативну досконалість [3].

Практика з культури мовлення у студентів ОКР Фаховий молодший бакалавр спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова та література) покликана:

- формувати правильне та виразне мовлення;
- збагачувати словниковий запас здобувачів освіти;
- удосконалювати комунікативні вміння;
- розвивати творчі здібності;
- формувати критичне мислення;
- розвивати мовне чуття;
- формувати навички зв'язного мовлення;
- застосовувати ІКТ;
- критично користуватися ресурсами інтернет-сервісів;
- розширювати кругозір.

Реалізації цих завдань сприяє створення умов для активної мовленнєвої практики, яка буде сприяти підвищенню рівня культури мовлення. Протягом практики здобувачі освіти беруть участь у проєкті, кінцевим продуктом якого є створення тестових завдань із культури мовлення для студентів та викладачів академії із застосуванням сервісів Nearpod, Quizizz, Kahoot!, Wordwall, LearningApps, На Урок, Всеосвіта та ін.

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Практика розпочинається зі створення сайту, на якому розміщується портфоліо здобувача освіти з практики: результати опрацювання теоретичного матеріалу, візуалізація до нього, матеріали самоосвіти, результати виконання практичних завдань, фотоприкладі мовних помилок, корисні посилання й кінцевий продукт проєкту – тестові завдання.

Для актуалізації знань з культури мовлення, здобутих під час вивчення дисциплін „Українська мова”, „Українська мова за профспрямуванням”, „Стилістика”, та опрацювання й закріплення теоретичного матеріалу студентам пропонується опрацювати інтерактивну відеолекцію з культури мовлення, створену на платформі Nearpod. Інтерактивні відеолекції мають велику кількість переваг: дають можливість опрацювати матеріал онлайн у комфортному для студентів темпі, здобути, відновити й систематизувати теоретичні знання, виконувати практичні завдання, брати участь в опитуваннях і голосуваннях, переглядати навчальні відео, писати на інтерактивній дошці, виконувати тестові завдання, створені безпосередньо в Nearpod і на інших сайтах [2]. Детальний звіт про опрацювання здобувачами освіти навчального матеріалу приходить керівникові практики.

З метою формування критичного мислення та культури мовлення студентам в умовах дистанційного навчання пропонується проаналізувати відео й зафіксувати та виправити помилки в усному та писемному мовленні вчителів. Для цього здобувачі освіти отримують індивідуальні завдання – посилання на відеоуроки вчителів-словесників у You Tube. Наводимо приклади найбільш поширених помилок, які фіксують студенти: *відкрийте підручники, запишіть число (дату), підніміть руку, підберіть приклад, запам'ятайте вийнятки, виконайте по зразку, давайте побалакаєм, пишуть, переверніть сторінку, кохати Україну, слідуєча вправа, виключення з правила, приймати участь, вірно виконали, попереджувати помилки, поети і письменники* тощо.

Наступний етап роботи – це розмовний практикум. Студентам пропонуються на вибір теми висловлювань, які вони оформлюють письмово й здають на перевірку, а представляють усно з візуалізацією у вигляді відео чи

мультимедійної презентації без тексту. Здобувачі освіти мають продемонструвати самостійність і критичність мислення, повноту розкриття теми, доречність прикладів, доказовість і аргументованість висловлювань, власну точку зору на проблему, уміння виступати перед аудиторією, мінімально користуючись записами, і, безумовно, культуру мовлення. Інші студенти отримують завдання проаналізувати виступи, виправити помилки й дати поради та рекомендації щодо виступів. Орієнтовні теми висловлювань, які пропонуються здобувачам освіти:

- Поради для переходу в спілкуванні на українську мову.
- Прийоми заспокоєння від хвилювання під час повітряних тривог.
- Поради з тайм-менеджменту (правильного розподілу часу) для студентів.
- Моє (мої) хобі.
- Що найбільше впливає на формування особистості: сім'я, навчальні заклади, друзі, держава, інші чинники?
- Моя участь і участь моєї сім'ї в наблизенні перемоги.
- Що я найбільше ціную в людях?
- Поради щодо підготовки до складання іспитів.
- Як підготуватися до НМТ з української мови?
- Як створити ефективну мультимедійну презентацію?
- Відгук на відвідування музею.

Одним із завдань практики є створення засобів для систематизації та візуалізації теоретичного матеріалу: таблиць, хмар слів, кроссенсів.

Кроссенс – це система (перетин) зображень з певної теми, яка вибудовується на дев'яти квадратах; різновид візуальних головоломок. Картинки пов'язані між собою сенсами-сміслами [1]. Студенти складають кроссенси як нанизування, узагальнення понять (до фразеологізмів, багатозначних слів, неповних синонімів, термінів лінгвістики, кроссенси-поради чи побажання тощо).

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Одним із видів завдань є створення асоціативних таблиць (мнемонічних формул, таблиць зі способами запам'ятовування наголосів, орфограм тощо).

З метою подальшої реалізації мети проєкту для здобувачів освіти проводиться майстер-клас із створення тестових завдань різної форми з використанням інтернет-сервісів. Для цього залучаються студенти-старшокурсники та викладачі інформатичних дисциплін. Таким чином реалізуються міжпредметні зв'язки, формується системність мислення та налагоджується співпраця між викладачами та студентами.

Наступний етап – самостійна робота здобувачів освіти зі створення тестових завдань як прикладного продукту для використання студентами й викладачами закладу з метою вдосконалення власного мовлення. Після цього відбувається перевірка роботи керівником практики, надання рекомендацій, редагування тестів здобувачами освіти й створення остаточного їх варіанту.

Практика завершується творчим звітом студентів, головними завданнями якого є демонстрація матеріалів портфоліо, розкриття здобувачами освіти способів їх використання та презентація тестових завдань. Успішність проєкту визначається тим, наскільки корисними та використовуваними стануть тести серед учасників освітнього процесу.

Отже, практика з культури мовлення має на меті не лише формування культури мовлення майбутніх учителів української мови та літератури, а й удосконалення загальної культури, розширення кругозору, ознайомлення з інноваційними засобами навчання, розвиток уважного та критичного ставлення до свого та чужого мовлення й самостійне створення інструментів для вдосконалення мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. 10 ідей для кроссенса на уроках літератури. Натхненник: вебсайт. Режим доступу: <https://bogosvyatska.com/2020/02/25/10> (дата звернення: 26.02.2024).

2. Бірюкова С. Практика проведення інтерактивних відеолекцій як форми навчання з використанням дистанційних технологій. *Освітній фактор: Всеукраїнський науково-педагогічний журнал*. 2022. №3. Режим доступу: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/> (дата звернення: 26.02.2024).

3. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2016. 480 с.

Вікторія КУРЯЧА,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А. С. Макаренка”*

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

*Науковий керівник: **Ірина КІРІЧЕК,***

кандидат філологічних наук

*Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А. С. Макаренка”*

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ

ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА „ОКО ПІРВИ”

Епохою антиутопій можна назвати ХХ століття. Цього висновку дійшла Світлана Безчетнікова, говорячи про актуалізацію антиутопії на рубежі ХІХ-ХХ ст. [6, с.79]. Суспільно-політичні явища, які побачив світ – масштабні війни та наслідки впливу комуністичної влади – породили такі твори, як “Колгосп тварин” та “1984” Джорджа Орвелла, “Марсіанські хроніки”, “451° за Фаренгейтом” Рея Бредбері, “Цивілізація статусу” Роберта Шеклі. Не можна не згадати також химерний утопічно-антиутопічний синтез "Сонячна машина"